

Rapport 2008:06

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Samhällsviktig verksamhet i Stockholms län

Författare:

Camilla Öngörür
Raúl Paredes

Rapport 2008:06

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

**Samhällsviktig verksamhet
i Stockholms län**

Utgivningsår: 2008

Tryckeri: Intellecta Docusys AB, Göteborg

ISBN: 978-91-7281-300-7

Dnr: 450-07-41935

Räddnings- och säkerhetsavdelningen,

Länsstyrelsen i Stockholms län,

tel 08-785 40 00, inr@ab.lst.se

Rapporten finns endast som pdf.

Du hittar den på vår webbplats **www.ab.lst.se**

Förord

Hotet om en ny världsomspännande influensapandemi har under de senaste åren lyfts fram av bland annat FN:s världshälsoorganisation (WHO). Erfarenheter från tidigare influensapandemier talar för att alla samhällssektorer kan komma att drabbas av en omfattande sjukfrånvaro bland anställda. Med anledning av detta bör alla verksamhetsansvariga och i synnerhet de inom samhällsviktig verksamhet ha en beredskap för hur verksamheten ska kunna bedrivas även under en pandemi.

Länsstyrelserna fick i regleringsbrev för verksamhetsåret 2007 i uppdrag att kartlägga samhällsviktig verksamhet inom länen.

Länsstyrelsen i Stockholms län insänder redovisning av samhällsviktig verksamhet i Stockholms län.

Utgångspunkt för redovisningen har varit Krisberedskapsmyndighetens och Socialstyrelsens skrivelse 2007-06-12 (KBM dnr 0176/2007, SoS dnr 5891/2007).

Stockholm december 2007

Stefan Dellså
Försvarsdirektör

Innehållsförteckning

Inledning	7
Uppdrag och avgränsning	7
Syfte	8
Sekretess och hantering av materialet	8
Arbetsprocessen	9
Material för identifiering av samhällsviktig verksamhet.....	9
Genomförande.....	9
Samhällsviktig verksamhet i Stockholms län	10
Samhällsviktig verksamhet vid Länsstyrelsen i Stockholms län	10
Information och stöd till samhällsviktiga verksamheter	11
Resultat	12
Energiförsörjning.....	12
Information och kommunikation	19
Finansiella tjänster	21
Hälsa- och sjukvård samt omsorg	25
Skydd och säkerhet	28
Transporter	30
Kommunalteknisk försörjning	34
Livsmedel.....	36
Offentlig förvaltning på nationell nivå	38
Kommuner	41
Samhällsviktig verksamhet vid Länsstyrelsen i Stockholms län	46
Analys och värdering	49
Fortsatt arbete	51

Inledning

Hotet om en ny världsomspännande influensapandemi har under de senaste åren lyfts fram av bland annat FN:s världshälsoorganisation (WHO). Erfarenheter från tidigare influensapandemier talar för att alla samhällssektorer kan komma att drabbas av en omfattande sjukfrånvaro bland anställda. Med anledning av detta bör alla verksamhetsansvariga och i synnerhet de inom samhällsviktig verksamhet ha en beredskap för hur verksamheten ska kunna bedrivas även under en pandemi. Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att inom sina geografiska områden identifiera verksamheter som behövs för att säkerställa en grundläggande funktionalitet vid extraordinära händelser och pandemi. Länsstyrelsen ska också bistå verksamhetsansvariga i arbetet med att identifiera vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa en grundläggande funktionalitet.

Uppdrag och avgränsning

I regleringsbrevet för 2007 fick länsstyrelserna i uppdrag att inom sina geografiska områden:

- Identifiera vilka verksamheter som behövs för att säkerställa en grundläggande funktionalitet vid en extraordinär händelse
- Länsstyrelserna ska bistå verksamhetsansvariga med att identifiera vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa en grundläggande funktionalitet
- Identifiera vilka verksamheter som är särskilt viktiga för samhället vid en influensapandemi
- Identifiera vilka funktioner eller befattningar hos till exempel en myndighet eller ett företag som är vitala för att verksamheten ska kunna upprätthålla en grundläggande funktionalitet

Inom ramen för uppdraget har Länsstyrelsen gjort en analys av egen verksamhet. Vi har avgränsat oss till att endast identifiera samhällsviktiga aktörer vid en influensapandemi. Länsstyrelsen anser att de aktörer som är identifierade som samhällsviktiga vid en influensapandemi också är det ur ett generellt perspektiv. Det kan finnas aktörer som är samhällsviktiga vid andra extraordinära händelser, men dessa kommer att behandlas i risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Vi har även begränsat oss till att bara kontakta de företag och myndigheter, som har identifierats som samhällsviktiga inom vårt geografiska område. Länsstyrelsen har i ett första skede inte kontaktat några bemanningsföretag, men anser att deras verksamhet är samhällsviktig (många aktörer har framfört att de är beroende av bemanningsföretag). När

vi har ställt frågan om externa beroenden har vi exkluderat el, tele och IT, eftersom alla verksamheter är beroende av dessa funktioner.

Syfte

Syftet med denna rapport är att i enlighet med regeringsuppdraget identifiera samhällsviktiga verksamheter i Stockholms län vid en influensapandemi och göra en bedömning av deras förmåga att upprätthålla en grundläggande funktionalitet.

Sekretess och hantering av materialet

Arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet bygger på att kommuner, landstinget, myndigheter och näringsliv i förtroende lämnar information till Länsstyrelsen. Det är av största vikt att kraven på sekretess kan upprätthållas och här måste hänsyn tas såväl till informationssäkerhet som till IT-säkerhet. Länsstyrelsen skickade ut materialet via e-post, med vissa undantag där det har skickats per post. Enskilda aktörer har i sina svar matat in information som de betraktar som känslig. Handlingar som kommer in till Länsstyrelsen är normalt offentliga handlingar. När någon begär företagsuppgifter har vi skyldighet att göra en sekretessprövning. Länsstyrelsen skickade en skrivelse för att förtydliga vilka sekretessbestämmelser som gäller vid insamling av material från företag och myndigheter. Ett antal företag och myndigheter har valt att sekretessbelägga sina enkätsvar. Särskild hänsyn har tagits till IT-säkerheten, där enkätsvaren tagits emot i form av krypterat material eller genom manuell inlämning. Länsstyrelsen skickade ett utkast av sammanställningen till de aktörer som sekretessbelagt sina enkätsvar för att stämma av materialet.

Den analys som lämnas till Socialstyrelsen och Krisberedskapsmyndigheten (KBM) är öppen och det finns inga hemliga bilagor till den.

Arbetsprocessen

Arbetsprocessen gick ut på att för det första preliminärt identifiera samhällsviktig verksamhet, för det andra att informera berörda aktörer och för det tredje att insamla material via enkäter. Det fjärde steget i arbetet bestod av att analysera insamlat material och därefter sammanställa resultatet. Slutligen planeras en återkoppling till samtliga berörda aktörer.

Material för identifiering av samhällsviktig verksamhet

Länsstyrelsen har använt sig av följande material för att tolka, genomföra och redovisa resultatet:

- KBM:s verktyg ”Att planera för en pandemi - en vägledning för verksamhetsansvariga” (KBM dnr 0216/2006)
- KBM:s faktablad ”Samhällsviktigt!”
- Underlag inför samråd med Krisberedskapsmyndigheten och Socialstyrelsen beträffande uppdrag om extraordinära händelser och pandemi (KBM dnr 0176/2007, Sos dnr 5891/2007)
- Västernorrlands pilotprojekt ”Pandemiberedskap hos samhällsviktiga aktörer” (dnr 453-1030-07)
- Sydlänens arbete med pandemiuppdraget
- Kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser

Genomförande

Under det första halvåret 2007 ägnade Länsstyrelsen större delen av sin tid på att förbereda, genomföra och utvärdera övningen SAMÖ 2007. Arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet påbörjades därför först i juni 2007.

Första steget i arbetsprocessen var att tolka uppdraget och att ta fram en arbetsplan för processen. Länsstyrelsen besökte Länsstyrelsen i Västernorrland för att få idéer och förslag på upplägg. Vi träffade även representanter för KBM för att tolka uppdraget. Därefter sammanställde vi en preliminär lista med aktörer som bedömdes vara samhällsviktiga ur ett generellt perspektiv. Underlag för bedömningen av samhällsviktiga verksamheter var inkomna analyser från kommunerna inom ramen för RSA-arbetet, material som Västernorrland och sydlänen hade tagit fram och KBM:s dokument som vi beskrivit tidigare. Även aktörer som enligt krisberedskapsförordningen har skyldighet att göra RSA togs i beaktande. För att hitta kompletteringar och underlag till analysen sammanställdes en

enkät (se bilaga 1) i första hand till kommunerna. Förteckningen över de verksamheter som Länsstyrelsen preliminärt identifierat som samhällsviktiga skickades med i underlaget till kommunerna för komplettering. Därefter skickades en enkät till övriga företag och myndigheter. Totalt har 189 företag och myndigheter identifierats som samhällsviktiga i länet. När de samhällsviktiga verksamheterna hade lämnat in sina svar på enkäten sammanställdes och värderades detta i en analysgrupp och resultatet redovisas i detta dokument. Under arbetet har vi haft utbyte med länsstyrelserna i Syd- och Mellansverige för att säkerställa likformighet och för att bidra till kvalitetssäkring av innehållet.

Samhällsviktig verksamhet i Stockholms län

Samhällsviktiga aktörer som identifierats i Stockholms län fördelas i följande tolv samhällssektorer:

- Energiförsörjning (el, värme, bränsle, drivmedel)
- Information/kommunikation (tele, TV/radio, post/paket, tidningar)
- Finansiella tjänster (betalningar, kontanter)
- Socialförsäkringar¹
- Hälso-/sjukvård och omsorg
- Skydd och säkerhet
- Transporter
- Kommunalteknisk försörjning (dricksvatten, avlopp, renhållning, väghållning)
- Livsmedel (tillverkning, distribution, kontroll och försäljning)
- Handel och industri²
- Offentlig förvaltning

I bilaga 2 finns en mer detaljerad sammanställning.

Samhällsviktig verksamhet vid Länsstyrelsen i Stockholms län

Under 2006 analyserades pandemi inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Samtliga avdelningar deltog i arbetet, där vi i workshops diskuterade verksamhetsansvar, beroenden, samhällsviktiga funktioner på Länsstyrelsen samt åtgärdsförslag för att öka förmågan att hantera

---

¹ Endast en aktör inom denna sektor har svarat på enkäten, därför redovisas svaret under offentlig förvaltning.

² Endast en aktör har svarat inom Handel och industri, därför redovisas enkätsvaret under skydd och säkerhet.

extraordinära händelser. I år har samtliga avdelningar på Länsstyrelsen fått information om samhällsviktig verksamhet. Även ett frågeformulär har skickats ut, där respektive avdelning redovisat *prioriterade uppgifter, personalbehov samt behov av åtgärder för att klara av en influensapandemi*. Det är svaren på detta formulär som ligger till grund för den interna analysen. Resultatet kommer sedan att användas för att ta fram en pandemiplan för Länsstyrelsen.

Information och stöd till samhällsviktiga verksamheter

Länsstyrelsen initierade pandemiberedskapsarbetet genom att skicka informationsmaterial till samtliga aktörer som bedömdes vara samhällsviktiga utifrån KBM:s faktablad "Samhällsviktigt!". Vi har ställt frågan om samhällsviktig verksamhet dels till varje enskild verksamhet, dels till kommunerna utifrån deras geografiska områdesansvar. Kommunerna har informerats om uppdraget vid två tillfällen. Länsstyrelsen har själv tagit kontakt med samtliga berörda företag och myndigheter i länet för att genomföra uppdraget. Genom information och enkäter till de berörda aktörerna har Länsstyrelsen initierat en planering för en pandemi. Vissa aktörer har sedan tidigare haft en pandemiberedskap. De som inte har det, har efter detta uppdrag blivit uppmärksammade på brister som kan uppstå vid en eventuell influensapandemi och vikten av att planera åtgärder för att upprätthålla identifierade funktioner.

Resultat

Länsstyrelsen skickade ut enkäten till cirka 190 aktörer och fick in cirka 115, vilket motsvarar cirka 60 procent.

Energiförsörjning

Länsstyrelsen har identifierat 31 samhällsviktiga verksamheter inom energiförsörjningen. Dessa fördelas mellan sektorerna elnät, fjärrvärme, bensin och oljebolag. Det är 17 företag som har svarat på enkäten, svarsfrekvensen är därmed 54 procent. En aktör bland oljebolagen anser sig inte bedriva någon samhällsviktig verksamhet inom Stockholms län och har därför inte svarat. I vissa fall är det samma företag som har svarat två gånger för att beskriva elnät eller fjärrvärme. I följande avsnitt redovisas resultatet per verksamhetsområde/sector. Redovisningen är baserad på de frågeställningar som har skickats ut i enkätform.

Elnätsföretag

Tio av 13 verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 77 procent.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Operativ personal/driftorganisation	Ledning/administration
<ul style="list-style-type: none"> - Jourberedskapsfunktion (åtgärddar störningar) dygnet runt - Personal vid kundservice och växel-funktioner som tar emot felanmälan från kunder - Teknisk bevakning, beredskap och eventuella åtgärder - Underhåll/repairation, fältpersonal som avhjälper fel, övervakning av elnäten, centralfunktion för eldistributionsnät - Driftfunktion för el och stadsnät - Stödsystem för prioriterad verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> - Operativ ledningsfunktion, krisledningsgrupp - Personalplanering - Kommunikation/internkommunikation - Skadelindrande åtgärder för den enskilde, till exempel löneutbetalningar och socialt stöd till drabbade individer eller grupper

Företagen anger distribution av el och nödvändigt underhåll för att upprätthålla dessa funktioner som samhällsviktiga. För att säkerställa detta behövs funktioner som kan upptäcka, avhjälpa och hantera en störning. Driftorganisationen måste exempelvis fungera dygnet runt för att avhjälpa störningar som uppstår. Det behövs också en beredskapsfunktion/kundservice som kan upptäcka att en störning har skett. Vid strömavbrott ska minst hälften av företagets personal finnas i arbete för att utföra omkopplingar, reparera fel och informera allmänheten. Ett företag nämner nyteckning och byten av elavtal som nedprioriterat och menar att myndighetsbeslut kommer att behövas för att nedprioritera.

Av enkätsvaren framgår att vissa centrala samhällsviktiga funktioner är placerade i andra delar av landet, trots att verksamheten bedrivs i Stockholms län.

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	4
Vissa brister	5
Bristfällig	
Mycket bristfällig	

Förmågan ser i sin helhet bra ut för elnätsföretagen, eftersom elleverans till kunder kommer att prioriteras och underhållsarbeten och utbyggnadsarbeten nedprioriteras under denna tid. En annan orsak till god förmåga anges bero på goda möjligheter till omfördelning av personal inom företagen. Ett elnätsföretag anger att eftersom olika funktioner är placerade på olika orter är sannolikheten väldigt låg att samtliga delfunktioner drabbas av personalbrist samtidigt. Ett företag har angett att förmågan är god vid personalbortfall på 15 procent men med vissa brister vid 50 procent bortfall.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Som svar på externa beroenden har företagen angett underleverantörer³, tillgång till bränsle för transportfordon, reservelverk och krissamverkan med andra elbolag. Även fungerande allmänna kommunikationer har nämnts, där man angett beroende av Vägverket.

---

³ Underleverantörer av materialleveranser för felavhjälpning, grävmaskiner (akuta schaktarbeten för felavhjälpning på kablar i mark) leverantörer av el-material och IT-tekniker.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omfördela personal - Ta hjälp av nyligen pensionerad personal	<ul style="list-style-type: none"> - Prioritera verksamheten - Förstärka kundtjänsten - Nyttja avtal med externa entreprenörer för felavhjälpning	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuitetsplan för hantering av en pandemi

Ett företag beskriver hur pensionerad personal deltar i möten för att hålla sig uppdaterade och därmed vara förberedda på att hoppa in vid behov.

Behov av stöd

- Elnätsföretagen anger att för upprätthållande av godtagbar teknisk bevakning krävs arbetsmiljörättsliga ”överträdelser” och att man borde kunna åberopa pandemin som nödläge
- Bränsleleveranser bör prioriteras till elnätsföretagens produktionsanläggningar

Bensin och oljebolag

Fyra av nio verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 44 procent.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Driftorganisation/bensinstationer	Ledning/administration
<ul style="list-style-type: none"> - Leverans av drivmedel, bensin, diesel, eldningsolja och pellets - Leverans av produkter till stationerna - Depåpersonal för lossning av inkommande fartyg - Daglig tillsyn av utrustning (pumpar, betalenheter) på stationen (egenkontroll) - Dataöverföring av volymnivåer i cisterner (automatisk pejling) - Raffinaderier, lager, råvaror, depåverksamhet, vägtransporter - Driftverksamhet för gas - Betalsystem - IT (drift/verksamhet och applikationer)	<ul style="list-style-type: none"> - Operativ ledningsfunktion, krisledningsgrupp - Personalplanering - Pengaflöden (kontering/fakturering/skatteinbetalning) - Kundtjänst - IT-avdelning för support av datasystem - Chaufförer och planerare - Försäljningsorganisationer (till exempel stationer), kundservice (ordermottagning)

Drivmedelsförsörjningen anges som prioriterad verksamhet. För att upprätthålla en god distribution krävs tillräckligt med chaufförer och planerare samt depåpersonal för lossning av last från inkommande fartyg etc. Ett företag har även prioriterat försäljning av butiksprodukter medan ett annat angett just butiks försäljning som ett nedprioriterat verksamhetsområde.

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	1
Vissa brister	1
Bristfällig	1
Mycket bristfällig	

En aktör har inte angett någon förmågebedömning. Två av tre företag anser att förmågan har vissa brister eller är bristfällig. Detta tros dels bero på beroendet till externa samarbetspartner, dels på längden av händelsen. Om externa samarbetspartner som serviceföretag inte kan bedriva verksamhet så kan inte oljebolagen fortsätta som vanligt. Många anger också att det är möjligt att bedriva verksamheten i upp till två veckor, men att svåra störningar uppstår i verksamheten när det närmar sig åtta veckor.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

De beroenden som tagits upp i enkäten är serviceföretag, pumpar/betalenheter, tankbilsåkerier, produkter från externa depåer, bankboxar vid betalning på stationerna med kontanter, elektronisk hantering av bankkort/kontokortsbetalningar på stationerna. Andra beroenden som tagits upp är hälso- och sjukvård, transporter, legala tjänster, pengaflöden, löneutbetalningar, leverantörer (reservdelar, underhåll), hamnpersonal, livsmedel, vatten och avlopp, räddningstjänsten, partners, betydelsefulla kunder, Arbetsmiljöverket samt Krisberedskapsmyndigheten.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Identifiera affärskritisk personal. Back-up alternativ finns för dessa - Möjligheter att arbeta hemifrån - Mötes-/reserestriktioner 	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlägga stationer som bör prioriteras för leverans av drivmedel - Säkerställa tillgång till reservkraft på prioriterade stationer 	<ul style="list-style-type: none"> - Pandemiplaner

Behov av stöd

- Ett bolag anger att det behöver stöd från Länsstyrelsen för att veta vilka fasta leveranspunkter som anses som samhällsviktiga
- Bränsledistributionen bör prioriteras, det vill säga att elbolagens reparatörer har dessa företag bland de första på sin lista över objekt som behöver säkras
- För produkttillgång är det viktigt att få hålla så stora lager som möjligt på depåerna. De tillstånd som finns är baserade på en viss årsomsättning. Man kan behöva se över reglerna om lagren behöver hålla mer än 90 dagars förbrukning av drivmedel
- Oljebolagen vill ha stöd från Konkurrensverket för att göra avsteg från konkurrenslagstiftningen för att samarbeta med konkurrenter för bränsledistribution. Exempelvis kan det vara så att endast ett oljebolag har sina stationer öppna på en ort och ett annat oljebolag på annan ort för att klara av leveranserna av drivmedel. Ett annat samarbetsområde är försörjning av oljedepåer om raffinaderierna skulle slås ut

Fjärrvärmeförsörjning

Tre av nio verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 33 procent.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Driftorganisation/operativ personal	Ledning/administration
<ul style="list-style-type: none"> - Driftavdelning och produktionsavdelning, drifttekniker, driftmästare, personal för att hjälpa till med mekaniska störningar - Distribution av värme samt nödvändigt underhåll för att upprätthålla viktiga funktioner - Stödsystem för prioriterad verksamhet (bl.a. inom kundservice)	<ul style="list-style-type: none"> - Skadelindrande åtgärder för den enskilde, till exempel löneutbetalningar och socialt stöd till drabbade individer eller grupper - Nyteckning och byten av elavtal. För att upphöra/nedprioritera kan myndighetsbeslut behövas - Trading Services - Accounting - Investeringsarbeten, projekt och nätförstärkningar - Kommunikation/internkommunikation samt kundservice och växelfunktioner

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	1
Vissa brister	1
Bristfällig	1
Mycket bristfällig	

Stort personalbortfall är skälet till att förmågan bedömts som bristfällig eller med vissa brister. Ett företag bedömer sin förmåga vara god, eftersom det har bra samverkan med andra aktörer inom området.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Verksamheten anges vara mycket beroende av kontinuerliga leveranser av bränsle till produktionsanläggning, för drift av reparations-, service- och underhållsfordon. Vid kallt väder (-10 grader) skulle produktionen klaras med vissa pannor i cirka 14 dagar med det bränsle som finns i lager. Om inget bränsle levereras under den tiden kommer värmeverken att stå stilla. Fjärrvärmeförsörjningen är också mycket beroende av kontinuerlig leverans av stadsvatten till sina pannor. Om vattenleveranserna upphör klaras produktionen i högst två dygn. Andra externa beroenden som angetts är avtalsbundna parter och underleverantörer⁴ för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Ett annat beroende anges vara till Sveriges Radio/lokalradion för att förmedla information till berörd allmänhet.

Åtgärder (planerade och genomförda)

Allmänna åtgärder
- Omfördela personal - Prioritera verksamhet - Kontinuitetsplan

Behov av stöd

- Stöd från Svenska Kraftnät för inriktningsbeslut/styrning av verksamhet och planering för att hålla stamnätet intakt
- Stöd från Energimarknadsinspektionen vad avser möjlighet till avsteg från ellagens krav

---

⁴ IT-partners, grossistföretag, åkeri/transportföretag/entreprenörföretag m.fl.

- Länsstyrelsen bör, som högsta regionala myndighet, ha ett ansvar för att förtydliga ett planeringsansvar hos andra viktiga företag enligt ovan

Slutsatser och analys

Den samlade förmågan hos aktörerna bedöms ha vissa brister utifrån den bedömning som verksamheterna själva har gjort. Samtidigt kan man av svaren utläsa att många elnätsföretag, fjärrvärmeföretag och oljebolag har kommit långt med pandemiplaneringen. Två stora företag inom området har såväl nationella som internationella pandemiberedskapsplaner. Gemensamt för alla aktörer är att man vill ha stöd från myndigheter för att få tillstånd att inhandla och lagra antiviraler/Tamiflu och få tillgång till vaccination till samhällsviktiga funktioner. Exempelvis begär man stöd från Socialstyrelsen om förenklad förskrivningsskyldighet. Företagen anser också att Länsstyrelsen bör påverka fördelningen av antivirala medel och att särskilt hänsyn tas till energiförsörjningen. Landstinget bör vid/inför en pandemi ha större fokus på samhällskraven i samråd med Länsstyrelsen. Generellt tycker man att det krävs korrekt och aktuell information från myndigheterna för att minska på oron som kan göra att personal uteblir från arbetsplatsen.

Många anger behov av stöd från Länsstyrelsen för att veta vad som ska prioriteras inom samhället. Det finns också ett behov av att prioritera bland fasta leveransplatser som exempelvis sjukhus, räddningstjänst och el-leverantörer. Energiförsörjningen som sektor har ett stort inbördes beroende, vilket ökar sårbarheten för hela samhället. Behov av drivmedel är exempelvis ett inbördes beroende för alla aktörer, såväl för reservkraft som för transporter, vilket samtliga aktörer inom sektorn själva är beroende av för att bedriva samhällsviktig verksamhet. Sektorn har även ett stort beroende av transporter. Några verksamhetsansvariga bedömer att samhället kommer att minska sitt behov av drivmedel, varför de borde kunna leverera tillräckligt även med ett personalbortfall på 50 procent. Samtidigt kommer oron för smittspridningen leda till att många väljer bort kollektivtrafiken, vilket torde öka behovet av drivmedel. Om fler jobbar hemifrån minskar dock behovet av drivmedel. Behovet av drivmedel torde däremot vara högt under de första veckorna av pandemin men lägre därefter.

Reglerna kring sjukskrivning och karensdagar behöver ses över. Kan man stanna hemma bara man tror sig ha symptom eller någon annan hemma är sjuk? Om sjukintyg krävs ökar risken för smittspridning, eftersom folk måste ta sig till läkarmottagningarna. Karensdagar kan göra att personal går till arbetet trots att de kan ha symptom. Om arbetsgivaren uppmanar personal att stanna hemma kommer arbetsgivaren då att stå för full lön? Generellt sett anser många att dessa frågor bör klargöras genom lagstiftning.

En gemensam åtgärd för samtliga aktörer är omfördelning av personal, där man bestämmer hur de prioriterade funktionerna (driftpersonal, depåpersonal, m.m.) kan flyttas mellan olika geografiska områden. En slutsats

som dras är att om personalbortfallet slår väldigt ojämnt förblir samhällsviktiga funktioner sårbara oavsett planering.

Oljebolagen skriver att stöd från Konkurrensverket krävs för att kunna göra avsteg från konkurrenslagstiftningen för bränsledistribution. Lagstiftning och övriga regelverk bör ställa tydliga krav på leverantörer av el, drivmedel och fjärrvärme, särskilt när det gäller förmågan att upprätthålla kontinuitet även i en krissituation.

Information och kommunikation

Sex av 16 verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 38 procent. Hit räknas elektroniska kommunikationer, media samt post och pakethantering.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Administrativa funktioner	Drift
<ul style="list-style-type: none"> - Krisledningsorganisation - Nyhetsredaktion 	<ul style="list-style-type: none"> - Kundservice/växel - Information - Vaktmästeri - Post och bud - Personalfunktion/-planering - Löneadministration - Säkerhetsfunktion - Sorteringsterminal 	<ul style="list-style-type: none"> - IT-stöd - IT-system - Övervaka och reparera telenät och tjänster - Produktionsavdelning - Transporter/distribution

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	1
Vissa brister	4
Bristfällig	2
Mycket bristfällig	

En aktör har angett två olika svar som båda har redovisats i tabellen, eftersom det inte går att göra en samlad bedömning. Några aktörer har även reserverat sig för hur underleverantörernas förmåga ter sig, eftersom detta kan ge konsekvenser för främst distributionen och då påverka förmågan.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Tidnings-, post- och paketdistributionen är beroende av att transportererna fungerar, eftersom detta till stor del ligger på andra företag. Branschen är också beroende av externa tryckerier för tryck av papperstidning. Allmänna kommunikationer är viktiga för att medarbetarna ska kunna ta sig till och från arbetet. Bränsleförsörjningen måste fungera.

Åtgärder (planerade och genomförda)

Personal	Verksamhet	Beredskap och samverkan
<ul style="list-style-type: none"> - Personalförstärkning - Omfördela personal - Arbete hemifrån	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerhetslager av kritisk materiel - Prioritera verksamheten - Omfördela arbetsuppgifter - Senarelägga vissa leveranser - Eventuellt ej trycka tidning utan koncentrera till elektronisk publicering - Säkerställa leverans av IT-drift - Alternativ distribution	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuitetsplan - Samverkan inom NationellaTele-SamverkansGruppen (NTSG) - Övning

Behov av stöd

- Checklistor och övrig information från myndigheter rörande pandemi
- En större samarbetsinsats mellan berörda myndigheter och Posten
- Tillgång till vaccin/antiviraler till prioriterad personal
- Anpassning/dispens av gällande arbetstidsregler, exempelvis övertid under en månad
- Säker elförsörjning

Slutsatser och analys

Förmågan att hantera en pandemi inom sektorn, utifrån angivna svar, har vissa brister.

Tele- och datatrafik påverkas indirekt av en pandemi, eftersom personalbortfallet gör att det tar längre tid att åtgärda eventuella störningar. Näten är dock säkrade med omkopplingsmöjligheter vid akuta situationer till dess att grundorsaken kan åtgärdas. Distributionen av tidningar samt post- och

pakethantering sköts av underleverantörer. Detta tas upp som ett osäkert moment, eftersom den ligger utanför den egna verksamheten. Samtliga tidningar som svarat på enkäten har även en webbaserad tidning som löpande uppdaterar information. Om 50 procent av personalen är borta kan man ändå ge ut en tidning, möjligtvis inte lika tjock och den kan bli några timmar försenad. Flera tidningar har avtal med olika tryckerier och man har erfarenhet av att det blir stopp i tryckerierna (på grund av exempelvis elavbrott eller att maskiner går sönder) även under normala omständigheter och kan förändra produktionsprocessen.

Sammantaget kommer informationsflödet att fungera och trots personalbrist kommer det att finnas tidningar att tillgå. Inom post- och pakethantering har man, om så krävs av styrande myndigheter, möjlighet att under en pandemi förändra sina processer så att prioriterade samhällsviktiga funktioner kan utföras.

Finansiella tjänster

16 av 22 verksamheter har besvarat enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 73 procent. Hit räknas kontantförsörjning, banker, försäkringsbolag och betalningsförmedlingar.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Administrativa funktioner	Betalningsförmedling	Drift
<ul style="list-style-type: none"> - Krisledningsgrupp - Ledningscentral - Ledningsfunktioner 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonomiavdelning - Skadereglering/hantering - Kundtjänst/center - Telefonväxel - Kapitalförvaltning - Personalplanering - Bankkontor - Nätbank - Telefonbank - RIX⁵ - Transportavdelning - Uppräkningscentraler - ID-korts utfärdande 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontanthantering - Kontantförsörjning - Värdepapper - Finansieringar - Placeringar - Inbetalningar - Utbetalningar - <i>Behandling av betalningar</i> - Utbetalning av pensioner/livräntor 	<ul style="list-style-type: none"> - IT-avdelningen - Värde transporter - Bankomater - Säkerhet i system och byggnader - Fastighetsservice - Larmcentral

⁵ Nationellt betalningssystem för avveckling av stora betalningar, kräver såväl systemoperatörer som IT-personal

	<ul style="list-style-type: none"> - Penningpolitik - Information internt/ externt - Clearing 		
--	--	--	--

Kontantförsörjningen är den mest kritiska verksamheten, eftersom personalbrist leder till ett mindre antal värdetransporter som kan hämta och leverera kontanter till handeln och bankomater. Sedlarna kan kontamineras beroende på typ av pandemi och utgöra en spridningskälla om man flyttar sedlar i landet. Det är redan i dag brist på värdetransportpersonal och man måste enligt Rikspolisstyrelsens författningssamling ha en speciell utbildning för att få köra värdetransporter.

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Eftersom flera verksamheter har svarat olika vid 15 procent respektive 50 procent personalbortfall (efter scenariots förutsättningar) redovisas detta i olika tabeller.

Svaren fördelar sig enligt nedan:

Vid 15 %

God	8
Vissa brister	6
Bristfällig	2
Mycket bristfällig	0

Vid 50 %

God	4
Vissa brister	10
Bristfällig	1
Mycket bristfällig	1

Många verksamheter har beredskap för hur man ska hantera personalbortfall. Både banker och försäkringsbolag arbetar under sommartid med en mindre bemanning av personal.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Inom sektorn är man beroende av varandra för att betalflödena ska fungera. Värdetransporterna är beroende av bränsle och personal för att kunna distribuera kontanter. Allmänna kommunikationer är ett annat viktigt beroende för att personal ska kunna ta sig till och från arbetet. Skola, barnomsorg och sjukvård samt företagshälsovård nämns också. Man är också beroende av att informationsspridningen fungerar från samhällets sida. Även IT-system och funktioner som är utlagda på entreprenörer måste fungera för att vissa av aktörerna ska kunna bedriva sin verksamhet effektivt.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Krisorganisation - Omfördelning av personal och arbetsuppgifter - Arbete hemifrån - Mötes-/reserestriktioner - Begära vaccin och annan medicin för att kunna upprätthålla arbetet - Korsvis support av befintlig personal - Samåkning - Risktillägg - Identifiering av nyckelpersoner - Årlig säkerhetsutbildning 	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställa prioriterad verksamhet och information till kunder - Ökad omvärldsbevakning - Stänga vissa delar av verksamheten /prioritera kärnverksamheten - Införa skyddskläder, till exempel andningskydd - Införa skiftgång - Använda fjärrarbetsplatser och hemarbetsplatser - Flytta verksamhet till andra delar av Sverige eller Norden 	<ul style="list-style-type: none"> - Pandemiplanering - Krisplaner/handbok - Hygienföreskrifter - Uppdaterade kontinuitetsplaner - Övning

Behov av stöd

- Det är svårt att rekrytera värdetransportpersonal i dag på grund av strikt reglering kring dessa tjänster. Lösningen under en kris kan vara att få ta del av samhällets resurser till exempel beredskapspolis som kan köra vissa transporter
- Samhällsviktig personal bör i initialt skede få eventuellt vaccin/antiviraler eller andra hjälpinsatser för att förebygga sjukdom. Oklarheter råder angående vilken myndighet man ska vända sig till för att begära prioriterad tillgång av vaccin
- Stockholms centrala delar anses behöva prioriteras vad avser bland annat el- och teleförsörjning, eftersom den centrala finansverksamheten finns där. I stadens centrala delar finns också den infrastruktur som är nödvändig för att banker, kontantförsörjning och betalningsväsende ska fungera i Sverige
- Underlätta utnyttjandet av eget färdmedel till exempel ingen trängsel-skatt eller p-avgift
- Fungerande allmänna kommunikationer och en tydlighet att inte nyttja dessa om man känner sig sjuk

- Samhällsgemensam löpande lägesinformation från myndigheter
- Media bör ge en sansad bild av händelseutvecklingen för att minska oron i samhället
- En mer detaljerad plan från samhället efterfrågas avseende hanteringen av en influensapandemi i Stockholm. Den bör bland annat stödja samhällsviktiga aktörer genom särskild tilldelning av sjukvårdsresurser i form av prioriterade lager av medicin samt tillhandahållande av sjukvårdspersonal på plats. Berörd myndighet bör även ges en sammanhållande roll för den övergripande informationsspridningen kring denna hantering
- Dimensionering av tele-/datakommunikation motsvarande den extra belastning som blir resultatet av att många arbetar hemifrån
- Försäkringsförbundet bör ha mandat att vid kriser och pandemier ge en branschgemensam information till kunderna
- Konkurrenslagstiftningen bör ge möjlighet till samarbete inom försäkringsbranschen
- Insatser i närsjukvården för att begränsa smittspridning till exempel snabb och tydlig information, vaccination m.m.
- Prognoser från Socialstyrelsen i ett tidigt stadium avseende förändrad hotbild
- Finansinspektionen och/eller Krisberedskapsmyndigheten kan vara sammanhållande inom sektorn vid en större händelse

Slutsatser och analys

Inom bank- och försäkringsväsendet har man kris-/kontinuitets-/pandemiplaner som man följer vid en kris. Tre aktörer har även övat ett scenario av ett större personalbortfall i verksamheten. Enligt angivna svar har förmågan att hantera en pandemi inom denna sektor vissa brister. Vissa tjänster blir påverkade och handläggningstiderna blir längre. Inom bankväsendet kan man i dag även utföra sina ärenden via Internet och telefon, vilket gör att man inte är lika beroende av att hålla alla bankkontor öppna för att folk ska kunna göra sina bankärenden.

Det är främst vid 50 procent personalbortfall som man kan se konsekvenser inom den finansiella sektorn. Den mest kritiska punkten är värdetransporter, eftersom det krävs speciell utbildning för att få köra dessa transporter. Redan i dag råder det brist på förare med denna kompetens och behov av stöd, från till exempel beredskapspoliserna, kan därför bli aktuellt för att utföra transporter. Även personalbortfall av nyckelpersoner inom affärskritisk verksamhet kan utgöra en kritisk punkt, speciellt om man inom till exempel IT samtidigt drabbas av allvarliga systemstörningar.

Hälso- och sjukvård samt omsorg

Sex av 11 verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 55 procent. Till denna sektor räknas Landstinget, trossamfund samt verksamheter inom smittskydd, ambulans och läkemedelsförsörjning. En aktör anser sig inte bedriva någon samhällsviktig verksamhet och har därför inte svarat.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Verksamhet	Övrigt
- Smittskyddsläkaren	- Hembesöksgrupper	- Beredskapssamordnare (både för landsting och kommuner)
- Smittskyddssektionen	- Febermottagningar	- Driftjour
- Regional katastrofmedicinsk ledning (RKML)	- Laboratoriefunktioner	- IT
- Laboratorieläkare	- Öppenvården	- Informationsfunktioner
- Chefläkarna för akutsjukhusen	- Hemsjukvården	- Lokalvård/annan fastighetservice
- Stationscheferna för ambulansverksamheten	- Ambulanspersonal	- Viss administration
- Samordningsfunktioner	- Epidemiologer	- Reception
- Sterildisk av laboratorieutrustning	- Djurvårdare	
	- Veterinärer	
	- Tekniker	

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Eftersom flera verksamheter har svarat olika vid 15 procent respektive 50 procent personalbortfall (efter scenariots förutsättningar) redovisas detta i olika tabeller. Svaren fördelar sig enligt nedan:

Vid 15 %

God	2
Vissa brister	3
Bristfällig	
Mycket bristfällig	

Vid 50 %

God	1
Vissa brister	3
Bristfällig	1
Mycket bristfällig	

En aktör har inte bedömt sin förmåga och det går heller inte att tyda i svaret vilken förmåga den kan tänkas ha. Därför är endast fem svar redovisade i tabellen. För de flesta aktörer gäller att man har god förmåga vid 15 procent bortfall och sämre vid 50 procent bortfall av personal. Värt att notera är att Smittskyddsinstitutet anger att den största belastningsfasen för dem är de

inledande veckorna innan smittämnet bekräftats. Därefter minskar analysbehovet, eftersom sjukhuslaboratorierna kan utföra dessa analyser.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Inom sektorn är man beroende av Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, Länsstyrelsen, SOS Alarm, kommuner, olika trossamfund och Krisberedskapsmyndigheten för att kunna lösa sina uppgifter så smidigt som möjligt. Man kan också ta hjälp av större arbetsplatser och Försäkringskassan för att få in statistik på sjukfrånvaron. Media nämns för att nå ut med information. Landstinget är också beroende av fungerande ambulansverksamhet. Ambulansföretagen nämner att man är beroende av att egen frisk personal jobbar övertid. Man behöver också stöd från bemanningsföretag, leverantörer av sjukvårdsmateriel och syrgas samt ambulansverkstäder. Man tar vidare upp frivilliga organisationer med sjukvårdskunnig personal, till exempel Röda Korset. Vatten och avlopp måste fungera. Alla aktörer skriver att man är beroende av tillgång till bränsle.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Landstinget har tagit fram flera åtgärder i sin pandemiplan. Länsstyrelsen väljer här att endast redovisa ett axplock. För mer information hänvisas till deras pandemiplan. Nedan anges svar från samtliga verksamheter som har svarat på Länsstyrelsens enkät.

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omfördela personal - Kalla in extern personal - Frivilliga organisationer - Omförhandla arbetsskift 	<ul style="list-style-type: none"> - Erbjudna hemsjukvård med hjälp av hembesöksgrupper - Förbereda för att ta emot en kraftig ökning av antalet sjuka - Snabbt ta hand om patienter med misstänkt smitta för att minska smittspridning - Utöka telefonrådgivning - Febermottagningar - Se till att varje akutsjukhus, inklusive Astrid Lindgrens Barnsjukhus och Barnens Sjukhus, har möjlighet att vårda minst 2-4 patienter på intensivvårdsavdelningen, om möjligt med eget rum och helst sluss/förbruk. Redan i dag är IVA-kapaciteten inom Stockholms läns landsting låg men det finns planering för att 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuitetsplanering - Hygienföreskrifter - Speciella pandemiriktlinjer för olika verksamheter - Öva användning av andningsskydd - Se över lagren av olika typer av skyddsutrustning - Vara beredd på att riktlinjer för användning av andningsskydd och kirurgiskt munskydd kan behöva omprövas efter pandemins utveckling och kunskapen om influensans kliniska förlopp - Planer finns för hur

	<p>förstärka såväl barn- som vuxensidan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transporter inom sjukhuset bör undvikas i möjligaste mån - Ambulanspersonal måste, i kontakt med patienter, använda skyddsutrustning, till exempel andningsmask - Nedprioritera sådan verksamhet som inte är absolut nödvändig 	<p>läkemedelsförsörjningen ska hanteras under en pandemi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Öka lagerhållningen av förbrukningsvaror för laboratorieverksamheten - Samverkan med andra myndigheter som har liknande verksamhet
--	--	--

Landstinget skriver att en eller flera vårdcentraler kan fungera som febermottagningar. Dessa mottagningar skulle vara spridda över länet. Lämpligast är de 14 närankuterna samt en mottagning i Norrtälje. Speciella avtal finns med närankuterna, där beställaren kan ge direktiv om att ställa om produktionen vid händelse av bland annat en pandemi. Ett antal av närankuterna är privata och har inte ovanstående skrivning med i sina avtal. Landstinget betonar därför behovet av att snabbt kunna förhandla med dessa akuter i ett krisläge. Andra vårdcentraler ska inte ta emot influensasjuka.

Behov av stöd

- Ta hjälp av studenter från de medicinska högskolorna, men då krävs dispens från Socialstyrelsen
- Dispens för sjuksköterskor i hembesöksgrupper och febermottagningar att vid behov få behörighet att ordinera och tilldela antivirala läkemedel
- Finns det möjlighet att ta hjälp av Försvarmakten?
- Mer flexibel arbetstidslagstiftning under de kritiska veckorna
- Vaccinering av personal
- Möjligheter för ambulansverksamhet att snabbt ta in chaufförer från andra verksamheter som inte klassas som samhällsviktiga
- Ransonering av bränsle
- Viktigt att lokala, regionala och nationella myndigheter finns tillgängliga
- Statligt ekonomiskt stöd för andlig verksamhet inom hälso- och sjukvårdssektor

Slutsatser och analys

Beredskapen i denna sektor bedömer Länsstyrelsen som god. Landstinget har upprättat en väl genomarbetad pandemiplan som tagits fram i en arbetsgrupp med representanter för flera myndigheter. Länsstyrelsen har, som tidigare nämnts, endast använt delar av planen i denna rapport. Vill

man därför ha mer information rörande Landstingets beredskap inför en pandemi hänvisas till denna plan. Sektorn för hälso- och sjukvård samt omsorg blir av naturliga skäl en nyckelaktör vid en pandemi men kommer också själv att drabbas hårt vid en pandemi.

Det beror framför allt på att den är personalintensiv och att många smittade kommer att söka sig till sjukvården eller annan omsorg. Aktörerna har dock presenterat många åtgärdsförslag, både genomförda och planerade, som visar att man tänkt ut flera alternativ till den ordinarie verksamheten. Smittskyddsinstitutet nämner ett samordningsprojekt som drivs av KBM. Projektet ska öka möjligheterna till att omfördela personal och prover mellan olika myndighetslaboratorier genom att man använder samma metoder och utrustning.

Skydd och säkerhet

13 av 23 verksamheter har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 57 procent. Hit räknas polis, domstolsväsendet, kriminalvård, bevakning, alarmering, räddningstjänst, kustbevakning och tull. En uppdelning har gjorts mellan domstolsväsende och övriga verksamheter under Viktiga funktioner inom verksamheten, eftersom verksamheterna skiljer sig åt.

Viktiga funktioner inom verksamheterna för domstolsväsendet

Administrativ personal	Kärnverksamhet	Drift
- Registratorer - Administratörer	- Domare - Åklagare - Advokater - Notarier - Nämndemän - Domstolssekreterare	- Vaktmästare

Den dömande verksamheten måste fungera. Det måste framför allt finnas domare i tjänst för att fatta beslut och avgöra mål. Tingsrätten måste kunna expediera beslut, genomföra förhandlingar och hålla öppet för allmänheten, vilket förutsätter att även andra personalkategorier finns på plats. Vissa typer av mål har tidsfrister som måste hållas, exempelvis mål som rör häktade, ungdomsmål, brott mot rikets säkerhet, konkurser, interimistiska yrkanden och övriga brådskande mål och ärenden.

Viktiga funktioner inom Skydd och säkerhet, exklusive domstolsväsendet

Operativ personal	Ledning	Övrigt
- Vårdpersonal - Nationella operativa funktioner - Utryckningspersonal	- Larmchef - Vakthavande befäl - Beredskapsfunktioner - <i>Regionchef inom kriminalvården</i> - Beslutsfunktioner inom olika verksamheter - Räddningscentraler	- Service - Sjukvård - Underhåll av system - Underrättelsetjänst - Insatskapacitet - Förhandlarkapacitet

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	1
Vissa brister	6
Bristfällig	6
Mycket bristfällig	0

En aktör har bedömt förmågan för olika funktioner inom sin verksamhet. Länsstyrelsen har i detta fall gjort en samlad bedömning och endast redovisat ett svar för hela verksamheten.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

De medverkande aktörerna anger varandra, dvs. domstol, åklagare, polis, räddningstjänst och kriminalvård, som beroenden. Annan offentlig verksamhet man är beroende av är sjukvården och Kustbevakningen. Även Domstolsverket nämns, eftersom de driver det datoriserade målhanterings-systemet som tingsrätterna är beroende av för den dömande verksamheten.

Övriga beroenden är fungerande postgång, SOS Alarm, advokater, tillgång till vägnät och flygtrafik, fastighetsunderhåll, personalunderhåll, driftunderhåll till fordon och flyg, tolkförmedlingar samt ordningsvakter.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omfördela personal - Använda sig av vikarier - Vid extrema behov kan vilotiden mellan arbetspassen förkortas för att upprätthålla en lägsta acceptabel nivå	<ul style="list-style-type: none"> - Prioritera verksamheten - Stänga delar av verksamheten som har kontakt med allmänheten för att minska smittorisken - Ta hjälp av Svenska Advokatsamfundet för att tillgodose behovet av juridisk personal	<ul style="list-style-type: none"> - Undersöka möjligheter till utökad samverkan mellan domstolar och myndigheter vid kriser - Upprätthålla god hygien - Informera personalen om smittan och om smittspridningen

Behov av stöd

- Stöd från Domstolsverket för IT-drift och löneutbetalningar
- Information om smittvägar
- Särskild lagstiftning så att vissa tidsfrister kan undantas samt ändrad lagstiftning så att nämndemän från olika domkretsar kan ersätta varandra. I dag är detta ej möjligt
- Politiska beslut som kan möjliggöra förändrad beredskapsnivå

Slutsatser och analys

Sektorn Skydd och säkerhet hanterar en pandemi med vissa brister. Det är ingen verksamhet som riskerar att stanna upp helt. Däremot kommer de flesta verksamheterna att drabbas av störningar i olika grad. Vissa verksamheter anger att de ligger mycket nära gränsen till att klara av att hålla minimal funktionalitet på sin verksamhet. Av denna anledning är det angeläget att man ser över sin beredskapsplanering och vidtar lämpliga åtgärder. Det positiva är att man är medveten om detta och att man har tagit fram flera åtgärdsförslag.

Transporter

16 av 27 aktörer har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 59 procent. Hit räknas färjetrafik, persontransporter, ansvariga för transportinfrastruktur, hamnar och godstrafik. Inom godstrafiken har dessvärre ingen aktör svarat.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Operativ personal	Ledning	Drift	Övrigt
<ul style="list-style-type: none"> - Stationspersonal - Tåg- och busspersonal - Teknisk personal - Hamnstyrmän 	<ul style="list-style-type: none"> - Trafik-/arbetsledning - Krisledningsgrupp - Operativa ledningsfunktioner - Central krisledning - Trafikplanering - Personalplanering 	<ul style="list-style-type: none"> - Underhåll/repairation - Tankning/daglig service - Terminalverksamhet - Fraktbokning - Transport av frakt - Fartygsdrift - Beställningscentral - Tågterminalavdelningen - Växel - BTC för båttrafik broar/slussar⁶ - Lotsningsverksamhet 	<ul style="list-style-type: none"> - Trafiksäkerhetsjour - Administrativa funktioner - Lokalvård - Bevakning (ISPS)⁷

Tillgången på operativ personal, trafikledning som kan dirigera trafiken, underhåll av fordon samt bränsletillgången är avgörande för vilken trafik som kan levereras. I flygtransportsystemet finns ett antal ”en-faktorsberoenden” som innebär att bortfall av en delfunktion leder till svåra konsekvenser, såsom att viss verksamhet inom till exempel flygtrafikledning allvarligt begränsas. AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) är beställare av spår och busstrafik i Stockholms län och all trafik bedrivs av entreprenörer. SL beslutar om vilken trafik som ska prioriteras i samverkan med entreprenörerna.

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Eftersom flera verksamheter har svarat olika vid 15 respektive 50 procent personalbortfall (efter scenariots förutsättningar) så redovisas detta i olika tabeller.

⁶ BTC - Bevaknings- och trafikcentralen

⁷ ISPS - International Ship and Port Facility Security Code

Svaren fördelar sig enligt nedan:

Vid 15 %

God	0
Vissa brister	11
Bristfällig	5
Mycket bristfällig	0

Vid 50 %

God	0
Vissa brister	4
Bristfällig	11
Mycket bristfällig	1

Skillnaden mellan 15 procent personalbortfall och 50 procent är tydlig. Vid bristfällig förmåga fortsätter verksamheten att bedrivas med stora störningar, vilket i sin tur kan påverka samhällets infrastruktur i hög grad.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Det man främst är beroende av är bränsle och drivmedelsleveranser, underhåll/reparation av fordon (reservdelsleveranser) och tekniska signal-system (utan detta stannar trafiken inom vissa verksamheter helt inom en vecka). Man har även ett beroende av varandra utifrån ett samverksam-perspektiv för att prioritera trafiken. Personalbristen och bristen på nyckel-personer som har vissa befattningar kan orsaka svåra störningar.

Media spelar en viktig roll för att nå allmänheten och den egna personalen med tydlig och korrekt information. Sjukvård och sjukvårdsupplysning är ett annat externt beroende.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omfördela personal - Ta in timvikarier - Endast dubbel-bemanna tågen med lokförare och tågvård vid hög trafik-belastning - Influensavaccin till utsatta personal-grupper - Hyra in reparatörer 	<ul style="list-style-type: none"> - Prioritera verksamheten/stänga vissa delar av verksamheten där alternativa färdvägar finns - Omfördela resurser - Minska trafiktätheten för att öka uthålligheten för lokförare - Lagerhålla kritiska produkter för att klara kortare leverans-bortfall - Förbereda arbetsplatser för att kunna bedriva verksamheten på annan plats - Säkerställa att avtal föreligger som reglerar motsvarande extraordinära situationer 	<ul style="list-style-type: none"> - Övning - Utbildning - Krishantering - Kontinuitets-planering - Krisarbetsplan

Behov av stöd

- Behov av att kunna få göra undantag från arbetstidslagstiftningen för att exempelvis beordra övertid i krissituationer
- Lättnader i reglerna från Arbetsmiljöverket för att få framföra tåg med endast en lokförare (enkelbemannat)
- Ekonomisk ersättning för att fördela om resurser vid behov av yrkesförare
- Vaccin till samhällsviktig personal
- Prioriterade bränsleleveranser
- Prioritering av kritiska förnödenheter bör omhändertas av den övergripande nationella krisberedskapsplaneringen
- Vägledning och rutiner för att minimera riskerna för spridning av smittan
- Flexibelt dispensförfarande från berörda myndigheters sida
- Kunna beordra verkstäder att arbeta med service på fartyg och kollektivtrafik
- Från nationell nivå förtydliga hur prioriteringar i flygtrafiksystemet i kris kommer att hanteras
- Att de samhällsviktiga verksamheterna kan vända sig till media för att nå den egna personalen och även kunderna

Slutsatser och analys

Man räknar med att antalet resenärer minskar under pandemin i samma skala som folk blir sjuka, men de allmänna kommunikationerna är ändå vitala för att samhället ska fungera. Flera andra aktörer inom andra sektorer nämner detta som ett externt beroende för att deras verksamheter ska fungera. Även om de allmänna kommunikationerna är viktiga för att ta folk till arbetet bör man hålla i minnet att de utgör en smittorisk, eftersom flera människor samlas på en liten yta. Till skillnad från många andra sektorer, där man kan omfördela vissa delar av arbetet till att enskilda kan arbeta hemifrån, är transportsektorn beroende av personal som kan arbeta på plats. Vid 15 procent personalbortfall kan trafikinfrastrukturen upprätthållas, men vid 50 procent försvåras detta och konsekvenserna blir stora störningar i verksamheterna. Det blir därför viktigt att veta vilka funktioner som ska prioriteras och man måste även ge information till allmänheten om transportläget. De viktigaste transporterna med frakt kommer att kunna genomföras inom färjetrafiken.

Det finns vissa kritiska moment som är gemensamma för att kunna upprätthålla en grundläggande funktion och detta är bränsletillgången. Därför efterfrågas prioriterade bränsleleveranser. Om underhåll och felavhjälpning inte fungerar kommer bilar, bussar, färjor etc. inom en relativt kort period

att behöva tas ur trafik, vilket medför brist på transporter. Trafikledningen måste kunna personalsättas; annars kan trafiken inte planeras och drivas, och yrkesförare måste finnas för att framföra fordon. Ytterligare ett problem är att motivera den friska personalen att komma till ett arbete där man i större utsträckning riskerar att smittas under sitt arbetspass.

Det måste finnas planering för en pandemi i Stockholms län för att på bästa sätt kunna ta hand om konsekvenserna som transportsektorn kan drabbas av. Samverkan mellan aktörerna är viktig för att upprätthålla en viss transportinfrastruktur. Störningarna blir mindre vartefter pandemin planar ut, men även efter pandemin kommer konsekvenserna att vara synliga.

Kommunalteknisk försörjning

Åtta verksamheter av 12 har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 67 procent. Vissa av aktörerna är kommuner och andra är privata företag. Hit räknas VA-verksamhet (vatten och avlopp) och renhållning.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Operativ personal	Administrativa funktioner	Drift
<ul style="list-style-type: none"> - Processtyrning - Driftledare - Krishantering 	<ul style="list-style-type: none"> - Hämtningspersonal - Nyckelpersoner - Jourverksamhet - Hantverkare 	<ul style="list-style-type: none"> - Kundservice - Fakturering - Mottagning av akuta felanmälningar - Utbetalningar - Intern och extern kommunikation 	<ul style="list-style-type: none"> - Driftövervakning - El och maskinunderhåll - Process och driftkontroll - Sophantering - Drift och tillgång till el för pumpar - IT-system - Lagning av större läckor - Latrinhämtning - Slamhämtning - Drift av vatten- och avloppsreningsanläggningar - Analys av vatten- och avloppsprov - Hämtning och behandling av hushållsavfall, matavfall

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

En aktör har hand om både renhållning och VA-distribution och redovisas därför två gånger.

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	3
Vissa brister	4
Bristfällig	2
Mycket bristfällig	

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Sektorn är beroende av att bränsleförsörjningen fungerar och att gator och vägar är framkomliga. Inom VA är man också beroende av vattenanalyser.

Allmänt är man beroende av allmänna kommunikationer för att personalen ska kunna ta sig till och från arbetet, hälso- och sjukvård samt livsmedel. Renhållningen är beroende av att förbränningsanläggningarna fungerar och att det finns personal som kan ta emot avfallet som hämtas från hushållen. Vidare är leveranser för reningskemikalier och processkemikalier samt kritisk utrustning viktiga.

Betalningssystemet, värmeförsörjningen, information, kontakter med kunder och tillsynsmyndigheter nämns också som externa beroenden.

Åtgärder (planerade och genomförda)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omfördela personal - Hyra in externa resurser - Aktivera krisledningsgruppen som styr arbetet under de dagar då det är som mest kritiskt - Beordra övertid - Skyddsmasker som ska kunna räcka till att skydda personal i två veckor - Mötesrestriktioner	<ul style="list-style-type: none"> - Prioritera verksamheten - Informera om bashygien - Stödkloreringsutrustning ska finnas installerad - Ha ett kemikalielager - Söka dispens för att kunna deponera mera avfall, om det blir för stora lager på återvinningsanläggningen - Samarbeta med kringliggande kommuner och entreprenörer om hämtkapacitet och avlastningskapacitet - Glesare hämtning av avfall i icke drabbade områden, tätare hämtningar i drabbade områden	<ul style="list-style-type: none"> - Pandemiplan - Kontinuitetsplanering

Behov av stöd

- Övertidsdispens från de fackliga organisationerna. Regelverket för arbetstidsuttag kan behöva få en tydlig ”nödmöjlighet”
- Tillgång till vacciner och skyddsutrustning/masker
- Vaccination av nyckelpersonal
- Tillstånd att deponera mer avfall än vad tillstånden tillåter
- Stöd från hemvärdet, Försvarmakten och andra frivilliga såsom Röda Korset
- Central samordning av information
- Tillgång på drivmedel och framkomlighet
- Stöd enligt pandemiplan samt samverkan över myndighets- och kommungränser

Slutsatser och analys

Sektorn kommunalteknisk försörjning hanterar en pandemi med vissa brister. VA-aktörerna har en relativt god förmåga. Inom renhållningen är det mera kritiskt och man kan bli tvungen att stänga flera av återvinningscentralerna. Hushållens grovavfall är inte prioriterat under de två mest kritiska veckorna utan hushållsavfallet ges högsta prioritet. Om bränsleleveranserna inte fungerar och förbränningsstationerna inte kan ta emot hushållsavfallen kan verksamheten te sig mycket bristfällig. Det kan i värsta fall skapa sanitära olägenheter för samhället, VA-aktörerna har dock uppfattningen att man kan förhindra detta.

Konsekvenserna för sektorn är att man kommer efter med underhåll och utvecklingsarbeten samt viss avfallshantering och det kommer att ta en tid att återhämta efter pandemin.

Livsmedel

Tre av fem aktörer har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på 60 procent. Hit räknas verksamheter inom livsmedel och lantbruk. Endast aktörer inom livsmedel har svarat.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Verksamhet	Övrigt
<ul style="list-style-type: none"> - Företagsledning - Krisgrupper	<ul style="list-style-type: none"> - Transport av mjölkråvara - Orderintag - Distribution - Logistikfunktioner	<ul style="list-style-type: none"> - IT

	<ul style="list-style-type: none"> - Butiker - Kassasystem - Försäljnings-/inköpsfunktioner - Miljö- och hälsoinspektörer 	
--	---	--

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelar sig enligt nedan:

God	0
Vissa brister	3
Bristfällig	0
Mycket bristfällig	0

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Man är beroende av vatten och avlopp, underleverantörer, externa transportföretag, bränsle till bilar/lastbilar, bemanningsföretag, kollektivtrafik och Livsmedelsverket. Man anger också kontakt med grossister och varuleverantörer för att undersöka möjligheten till att smittan förorsakats av produktsortimentet.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Omdisponera personalen till andra butiker och även till andra delar av landet - Avtal med bemanningsföretag finns - Transporter av personal till och från arbetet med egna lastbilar - Använda sig av övertid 	<ul style="list-style-type: none"> - Viss omfördelning av produktionen mellan mejerier kan göras - Bestämma vilka butiker som ska ha öppet - Alternativa leveranssätt - Kontinuerlig kontakt med butiker för aktuell lägesbild - Vid dålig bemanning i butik, stötta butikerna i kontakter med myndigheter, polis, bevakningsföretag etc. för att undvika ev. kriminalitet 	<ul style="list-style-type: none"> - Generell krisplan - Rutiner för prioritering - Kommunikationsplaner - Kontinuitetsplaner - Reservkraft för el - Reservbilar

Behov av stöd

Branschen behöver samarbeta med varandra vid ett akut krisläge och ett sådant samarbete finns redan via Svensk Dagligvaruhandel.

Slutsatser och analys

Beredskapen för att motstå en pandemi bland livsmedelsföretagen bedöms ha vissa brister. Livsmedelsbranschen kommer att fungera relativt väl vid ett personalbortfall på 15 procent. Däremot kommer man antagligen inte kunna upprätthålla verksamheten utan särskilda prioriteringar vid 50 procent bortfall. Alla aktörer som har svarat har olika former av beredskapsplaner. Man nämner i sina svar att de, även i den ordinarie verksamhetsplaneringen, ser till att ha en alternativ plan förberedd för att bedriva verksamheten i fall störningar skulle uppstå. Det finns ett samarbete inom branschen vid akuta nödlägen. Man har också möjlighet att flytta personal från en butik till en annan och även mellan olika delar av landet. Problemområden utgörs av externa leverantörer, transportörer och grossister, eftersom de står utanför livsmedelsföretagens kontroll samtidigt som de är vitala samarbetspartners. Leveranserna kommer inte att upphöra men kan drabbas av kraftiga förseningar.

Offentlig förvaltning på nationell nivå

Sex av nio aktörer har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 67 procent. Hit räknas de myndigheter som verkar nationellt men är belägna i Stockholms län.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Administrativa funktioner	Kommunikation, information, stöd och samverkan
<ul style="list-style-type: none"> - Krisledning - Beredskapsorganisation - Partiernas gruppleddare - Talmansfunktionen - Regionala ledningsplatser	<ul style="list-style-type: none"> - Registratur - Utskotts-organisationen - Förmedlings-verksamhet - Arbetslöshetsförsäkringen - Växel – svarsberedskap - Beslutsprocessen - Lagstiftning - Budgetprocess - Kanslier - Ekonomi - Förvaltningsärenden	<ul style="list-style-type: none"> - Radiokommunikation för effektiv ledning (RAKEL) - Webbaserat informationssystem (WIS) - Kryptografiska funktioner (signalskydd) - Samverkan och kommunikation/information internt och externt - Lägesrapportering - Informationsavdelning - Stöd till offentliga organ - Styrning av myndigheter

	- IT	- Internationell samverkan - Internt stöd och utvecklingsarbete
--	------	--

Säkerheten i fastigheter och system måste fungera. Sakkompetens inom tillsyn, juridik, beteendevetenskap, medicin och mikrobiologi kan komma att behövas.

Informationen till allmänheten och den interna informationen är viktig. För att den ska bli korrekt krävs samverkan med alla berörda myndigheter.

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Eftersom flera verksamheter har svarat olika vid 15 procent respektive 50 procent personalbortfall (efter scenariots förutsättningar) redovisas detta i olika tabeller.

Svaren fördelar sig enligt nedan:

Vid 15 %

God	2
Vissa brister	3
Bristfällig	1
Mycket bristfällig	0

Vid 50 %

God	0
Vissa brister	2
Bristfällig	4
Mycket bristfällig	0

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Man är beroende av att vaccin finns att tillgå och att företagshälsovården fungerar. Det är vitalt att barnomsorgen och de allmänna kommunikationerna samt andra transportvägar fungerar för att man ska kunna ta sig till och från arbetet. Postgången, livsmedelsförsörjningen och betalningssystemet är andra viktiga beroenden. Fastighetsskötseln, vatten och avlopp är andra beroenden som nämns. Säkerheten i fastigheter och system samt bevakningsföretag måste också fungera. Media står för den viktiga förmedlingen av nyheter, debatter och myndighetsbesked och är en viktig aktör för att nå ut med information till samhället. Myndigheterna är även beroende av varandra för samverkan och styrning.

Åtgärder (planerade och genomförda)

Personal	Verksamhet	Beredskap
- Omfördela personal - Säkerställa nyckelkompetens - Identifiera nyckel-	- Prioritera verksamheten/stänga vissa delar av verksamheten - Utveckla metoder och arbetssätt vid allvarliga kriser	- Kontinuitetsplanera - Öva beredskapsorganisationen - Se över krisplanen

<ul style="list-style-type: none"> personal för eventuell vaccination - Skiftgång - Arbete hemifrån - Eventuellt ta in extra personal - Mötes-/rese-restriktioner - Se till att möjligheter för övernattning finns - Planera för personalförsörjning, till exempel via avtal med bemanningsföretag 	<ul style="list-style-type: none"> - Se över styrdokument, avtal och garantier från entreprenörer - Säkerställa elförsörjning och ha dubbla lägescentraler - Säkerställa transporter för egen personal - Begränsa framkomligheten genom sina fastigheter - Samverkan med myndigheter - Nyttja teknik inom telefon och webb för till exempel videokonferenser och webbsändningar - Öka kunskapen om smittspridning, risker och skyddsåtgärder. - Skapa en transportorganisation - Bilda ett särskilt kansli för krishanteringsfrågor - Interdepartemental arbetsgrupp för förberedande av ev. lagstiftningsåtgärder och eller andra regeringsinitiativ 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuerlig riskbedömning - Se till att kunna omhänderta personer som insjuknar på arbetsplatsen - Se till hur man ska kunna ge stöd åt drabbade och deras familjer
---	---	--

Behov av stöd

- Vägledning för planering av olika slag är till god hjälp (exempelvis KBM:s vägledning för pandemi)
- Tillgängligheten till vaccin utgör en vital aspekt för att begränsa konsekvenserna av en pandemi
- Myndigheter skulle lagstiftningsmässigt gynnas av tydligare direktiv från statsmakterna avseende vilken förmåga som ska kunna upprätthållas vid inte enbart pandemier, utan även vid andra extraordinära händelser
- Man kan behöva utnyttja personal i större utsträckning än vad arbetstidslagen medger och det behöver klaras ut i vilken omfattning undantag kan göras från gällande arbetstidsregler
- En gemensam myndighetsportal för bättre samverkan behövs
- Arbets- och beslutsordning inom myndigheter kan komma att behöva ändras vid en pandemi
- Myndighetsbeslut om hur de arbetssökandes kontaktvägar med arbetsförmedlingen kan ske vid en sådan här påfrestning. Om möjligt, mer kontakt via telefon eller Internet för att undvika exponering för smitta på allmänna kommunikationer

- Snabb samordning (som till exempel vid höjd beredskap) av samhällets insatser och resurser via ansvariga myndigheter, vid ett scenario som beskrivs i den utsända enkäten
- En pandemi torde kunna bli en grund för panik bland befolkningen och det är av största vikt att informationsinsatser m.m. ger medborgarna korrekt information, så att man i största möjliga mån undviker panik
- Förbud till tillträde till åhörarläktaren i plenisalen under pandemiutbrottet för att minska risken för smitta
- Stöd från myndigheter i form av expertunderlag och bedömningar av konsekvenser i samhället, till exempel från Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, KBM och Länsstyrelsen

Slutsatser och analys

Sektorns förmåga att hantera en pandemi är relativt god vid 15 procent men bristfällig vid 50 procent. Myndigheterna beskriver att beroende på vilka i personalen som drabbas får det konsekvenser på förmågan. En viktig del i arbetet är att få tillgång till kompletta lägesbilder för att kunna fatta beslut, styra och stödja samhället för att hantera en pandemi. Det är viktigt att ge korrekt information till allmänheten och media för att minska oron i samhället. En slutsats som kan dras är att det är viktigt att myndigheterna har god beredskap inför en krissituation för att inte tappa förtroendet hos befolkningen. Ett minskat förtroende för myndigheterna kan ge verkningar på längre sikt och försvåra återhämtningen efter en omfattande kris.

Kommuner

22 kommuner av 26 har svarat, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 85 procent.

Viktiga funktioner inom verksamheterna

Ledning	Verksamhet	Övrigt
<ul style="list-style-type: none"> - Kommunledning - Krisledning	<ul style="list-style-type: none"> - Socialtjänst - <i>Barn och utbildningsförvaltning</i> - Ungdomsförvaltning - Räddningstjänst - Miljö och hälsa - Teknisk försörjning - Gatu- och väghållning - Fjärrvärme (produktion och distribution) - Elförsörjning - Vatten och avlopp - Renhållning - Sophantering - POSOM - Jourhavande beslutsfattare - Information	<ul style="list-style-type: none"> - Administration

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Svaren fördelas enligt nedan:

God	2
Vissa brister	7
Bristfällig	11
Mycket bristfällig	2

Vissa kommuner har redovisat flera svar, eftersom man har bedömt flera funktioners förmåga. Länsstyrelsen har i dessa fall beaktat motiveringarna och gjort en samlad bedömning för hela kommunen.

Externa beroenden (förutom el, tele och IT)

Kommunerna har nämnt följande aktörer som man anser sig vara beroende av: Länsstyrelsen, Socialstyrelsen, Krisberedskapsmyndigheten, Smittskydds-institutet, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Försäkringskassan, polisen, räddningstjänsten och Länsrätten. Man nämner också Landstinget, SOS Alarm, Apoteket och privata vårdföretag.

Bland transporter handlar det om sjuk- och skoltransporter, allmänna kommunikationer, färdtjänst/taxi och olika typer av varutransporter. Livsmedelskedjan och betalningssystemen måste fungera. Flera kommuner nämner att man är beroende av bemanningsföretag och frivilliga organisationer. Beroenden av samverkan när det gäller information innefattar främst andra berörda aktörer, centrala myndigheter, grannkommuner och media. Vidare är det viktigt att man kan ta sig fram på gator och vägar samt att värme- och vattenförsörjningen fungerar. Övriga viktiga aktörer är företag inom kommunen och privata aktörer inom den kommunala verksamheten.

Åtgärder (genomförda och planerade)

Personal	Verksamhet	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Utökad/omfördelad arbetstid för de som kan arbeta - Begränsad ledighet för personal - Ta in extrapersonal (nyligen pensionerade, vikarier, frivilliga etc.) - Omfördela personal - Arbeta hemifrån där det är möjligt - Samarbete med bemanningsföretag 	<ul style="list-style-type: none"> - Krisorganisation finns - Alternativ till befintliga lokaler - Bestämma minsta nivå som verksamheten kan drivas på - Prioritering av kommunernas medel och viktiga verksamheter - Effektivisering av verksamheten, till exempel tillfälligt större barngrupper på förskolor - Använda kommunala byggnader som tillfälliga vård- och informationscentraler - Ställa in stora evenemang där folkmassor samlas - Samverkan med landsting och primärvård - Posom-samarbete med andra kommuner 	<ul style="list-style-type: none"> - Utbilda personal - Ta fram bemanningsrutiner - Kontinuitetsplanering - Prioriteringslistor för vaccination - Vaccinera personal (om möjligt) - Pandemiplaner - Övningar - Jour- och larmberedskap - Se över befintliga avtal - Informationsmaterial och engångsskydd, till exempel handskar - Evakueringsplaner av gamla och sjuka

Behov av stöd

Nedan redovisas behov av stöd för områdena personal, verksamhet och organisation, samverkan och samordning samt information.

Personal

- Tillåtelse att frångå arbetstidslagstiftning
- Fri karensdag
- Möjlighet att kommendera personal på normalt ledig tid (för att efter pandemin komma ikapp med eftersläpande arbete)
- Egen personalpool och bemanningsföretag
- Frivilliga organisationer som stöttar kommunerna
- Vaccinering av samhällsviktig personal
- Lagstiftning om ersättning

Verksamhet och organisation

- Stärkt kommunledning för att hantera det inträffade
- Antal skoldagar under ett läsår kan behöva justeras. Det är oklart i vilken omfattning lagen ger utrymme för att vid behov lägga undervisning efter ordinarie läsårs slut
- Ökad hjälp från landstingets hemvårdsgrupper
- Hjälp att lyfta denna typ av frågor till högsta ledningsnivå. En eventuell lagstiftning skulle kunna vara till hjälp
- Förordnanden och tillstånd för bevakningspersonal från Länsstyrelsen om sådan personal tas från andra län
- Prioriterad tillgång till drivmedel

Samverkan och samordning

- Central samordning av information
- Krissamverkan med grannkommuner och myndigheter
- Samarbete med entreprenörer och privata anordnare/leverantörer av olika kommunala tjänster
- Regional samordning av personal och viktiga leveranser

Information

- Uppdaterad och samstämmig information från Socialstyrelsen, Smittskyddsläkaren Landstinget och Länsstyrelsen
- Fungerande IT- och informationsstöd
- Råd och anvisningar över vilken struktur en pandemiplan bör ha för att säkerställa det geografiska områdesansvaret för en kommun

- Stöd med att öka informationsinsatser i radio/TV samt tidningar på regional nivå

Slutsatser och analys

Den samlade bedömningen är att kommunernas förmåga att hantera en pandemi är bristfällig. Denna bedömning baseras på att majoriteten av kommunerna anger bristfällig förmåga under pandemins mest kritiska period. Stockholms stad är en av de kommuner som inte har svarat på Länsstyrelsens enkät. Däremot har Stockholms stad, liksom övriga kommuner i länet, tidigare lämnat in en risk- och sårbarhetsanalys för pandemi. Utöver detta genomför man just nu, i Stockholms stad, ett omfattande arbete där man ser över stadens beredskapsarbete. Hos en handfull kommuner i länet har man kommit långt i arbetet med pandemiberedskapen.

Kommunerna efterfrågar regionalt stöd och samordning när det gäller inhämtning av information från centrala myndigheter och andra berörda aktörer men också vad gäller information till allmänheten. Man har också mycket funderingar rörande personalfrågor vid en kris. Framför allt handlar det om hur mycket personalen får arbeta, ersättningar och om möjligheter till vaccinering av personalen. Man efterfrågar också möjligheten att tillfälligt frångå arbetstidslagstiftningen.

Samhällsviktig verksamhet vid Länsstyrelsen i Stockholms län

Under 2006 analyserades pandemiscenariot inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Tillsammans med representanter för avdelningarna och en intern analysgrupp gjordes en bedömning av Länsstyrelsens förmåga att hantera en influensapandemi. Genom ett frågeformulär har svar insamlats från samtliga avdelningar om vilka delar av verksamheten som kan tänkas vara samhällsviktiga. Så gott som alla avdelningar har fyllt i formuläret även om alla inte anser sig bedriva samhällsviktig verksamhet. De funktioner som anses vara samhällsviktiga redovisas i tabellen nedan.

Viktiga funktioner inom verksamheten

Ledning/administration	Beredskap
<ul style="list-style-type: none"> - Länsledning (landshövding/länsöverdirektör) - Information/kriskommunikation (extern/intern) - Personaladministration, hantering av sjukfrånvaro, omfördelning av personal till prioriterad verksamhet, rekrytering, lönehandläggning - Leverantörsreskontra - Löneutbetalningar för personal - Telefonväxel - Drifthållning av tekniska system, inklusive telefoni - Juridisk kompetens	<ul style="list-style-type: none"> - Vakthavande beslutsfattare/ tjänsteman i beredskap (VB/TiB) - Omvärldsbevakning - Beslut om tillfälliga skyddsobjekt - Krisledningsorganisation - Beredskap för epizootisjukdomar (till exempel fågelinfluensa, mul- och klövsjuka) - Akuta smittskyddsärenden (bekämpning av smittsamma djursjukdomar, till exempel salmonella eller epizootier) - Akuta djurskyddsärenden (omhändertagande och förbud) - Prövning och tillsyn av miljöfarliga anläggningar enligt miljöbalken - Frågor om kemiska produkter, hälso- skydd, förorenade områden

Länsstyrelsen har ett samordningsansvar på regional nivå, vilket innebär ansvar för att samordna olika myndigheters åtgärder och information. För att klara av denna roll måste Länsstyrelsens krisledningsorganisation fungera utan störningar.

Krisledningsorganisationen består av personal från olika delar av verksamheten. VB/TiB tar emot larm från SOS Alarm om något allvarligt inträffar.

Förvaltningsavdelningen har angett att den inte har egen verksamhet som absolut måste hanteras inom ett förlopp om 6-8 veckor. Däremot har avdelningen juridisk kompetens, som är viktig för bedömningar och beslut. Möjligen kan man fundera kring hur Länsstyrelsen behöver planera/agera om en pandemi bryter ut precis i anslutning till ett allmänt val eller val till Europaparlamentet (hantering av valmaterial och sammanräkning).

Förmåga att bedriva verksamheterna vid en pandemi

Länsstyrelsen övade krisledningsorganisationen under 2007 genom övningen SAMÖ 2007. Ett antal åtgärder vidtogs i syfte att öka förmågan. Länsstyrelsen genomförde utbildningsinsatser och studiebesök för att öka kunskapen. Genom mindre table-top övningar definierades roller och ansvar för varje funktion i organisationen. Därefter reviderades krisledningsplanen. Länsstyrelsen bygger också en ny ledningsplats med modern teknik för att bättre kunna skapa en lägesbild under en kris. Hanteringen av fågelinfluensan under 2006 har också gett erfarenheter. Bland annat har avtal slutits med frivilliga resursgrupper för att täcka ett personabortfall. Länsstyrelsen har etablerade kontakter med smittskyddsläkaren. Även om mycket har gjorts har Länsstyrelsen ännu vissa brister att hantera en influensapandemi.

Behov av åtgärder

Kontakter med bemanningsföretag kan bli nödvändiga om personalbrist uppstår, till exempel för att förstärka växeln och informationssidan. Länsstyrelsen har identifierat samhällsviktiga funktioner, antalet personer som behövs för dessa och åtgärder som bör vidtas för att öka beredskapen. I nuläget finns dock ännu ingen planering för ett stort personabortfall. Med hjälp av insamlat material kommer en kontinuitetsplan att tas fram. En enkätundersökning över hur Länsstyrelsens anställda tar sig till jobbet har utförts. Resultatet från denna kommer att användas för att underlätta planeringen vid ett stort personabortfall. Kompetensen bland personalen bör breddas, så att flera kan arbeta i växeln.

I en krissituation, särskilt vid en influensapandemi, då smittskyddslagen säger att den enskilde har skyldighet att förebygga smittspridning om misstanke om smitta finns, måste det vara möjligt att arbeta från bostaden eller annan plats. Medarbetarna måste ha tillgång till bärbara datorer samt mobiltelefon. Externa webbplatsen och intranätet måste gå att nå, administrera och uppdatera även från bostaden eller annan plats. Det bör finnas flera personer som kan arbeta hemifrån för att minska löne- och ekonomisystemets sårbarhet. För att se om det finns andra arbetsuppgifter som kan utföras hemifrån bör en större översyn ske. Socialsekreten kan medföra behov av signalskyddsutrustning, exempelvis kryptosystem och

tillgång till sekretessbelagd information. Det finns emellertid inte tillgång till detta i hemmet.

Avslutningsvis bör delegationsordningar och beslutsordningar finnas förberedda för att klargöra ledningsfrågan när nyckelpersoner drabbas av smitta. Möjlighet till kommunikation mellan hälso- och sjukvården och berörda myndigheter måste säkras. WIS (webbaserat informationssystem) måste fungera även utanför arbetsplatsen. Länsstyrelsen skulle också behöva ha en pandemiövning för hela organisationen.

Analys och värdering

Länsstyrelsen anser att uppdraget att identifiera samhällsviktig verksamhet i Stockholms län är mycket komplicerat, eftersom regeringen, riksdagen och merparten av de centrala myndigheterna är belägna i länet. Även många företag inom samhällsviktiga sektorer har sitt huvudkontor inom länet. Att 20 procent av landets befolkning bor i länet gör oss än mer sårbara för ett eventuellt pandemiutbrott.

Den generella förmågan att hantera en pandemi i länet har vissa brister. Det finns god beredskap inom flera sektorer och många har god kunskap om vilka delar av verksamheten som alltid måste fungera. Många aktörer har också tagit fram någon form av plan för att hantera en pandemi. Landstinget har en gedigen pandemiplan men även inom den finansiella sektorn och energiförsörjningen finns det flera aktörer som har sådana planer. Samtidigt finns det sektorer som är mer utsatta för en influensapandemi och där är förmågan i några fall bristfällig. Detta beror främst på att sektorerna är personalintensiva och att personalen är utsatt för smittorisk, exempelvis inom buss- och tunnelbanetraffiken. Kommunernas förmåga är också i många fall bristfällig. Omsorgen utgör ett stort bekymmer eftersom den, i vissa fall, är livsviktig för brukarna samtidigt som den är personalintensiv. Att föräldrar kan lämna sina barn på dagis är också en förutsättning för att de ska kunna ta sig till sina arbeten.

Transportsektorn är kritisk, eftersom alla andra sektorer har ett beroende av fungerande transporter. Med många människor sjuka kan man utgå från att transporterna inte kommer att räcka till för alla sektorer. Vissa sektorer, som livsmedel, har en egen transportflotta som utför en del av de egna transporterna, men de allra flesta företagen har inte någon sådan utan måste i stället lita på externa transportföretag. Utöver varustransporter finns dessutom persontransporter som till exempel ambulans och färdtjänst.

Yrkeschaufförer skulle kunna tas från verksamheter som inte klassas som samhällsviktiga för att förstärka prioriterade transportflöden. Det medför dock en del problem som bör lösas, exempelvis vem prioriterar transporter? Vem finansierar ersättningar till företag som blir av med sin personal? Myndigheter kan inte tvinga företag att bistå samhällsviktig verksamhet med personal. Däremot skulle dessa problem kunna lösas genom ingångna avtal mellan parterna. Länsstyrelsen vill betona att alla transportföretag är viktiga i en krissituation.

För de flesta aktörerna blir de kritiska veckorna när 50 procent av personalen är borta. En generell slutsats är att samhället trots de senaste årens ökade användning av datorer fortfarande är väldigt beroende av att människor kommer till jobbet.

Samtliga sektorer har nämnt en omfördelning av personal till prioriterade områden som ett åtgärdsförslag. Vissa har redan sett över denna möjlighet medan andra kommer att göra det. I samband med personalfrågor kommer också funderingar över arbetsrättsliga överträdelser vid extraordinära händelser, det vill säga frågor om tillfälliga omplaceringar, hur mycket övertid får personalen arbeta etc. Samtliga aktörer efterfrågar lagstöd från myndigheter. Man har också önskemål om tillgång till antivirala medel och vaccinering av personal. Det är positivt att Sverige nu är garanterat vaccin till hela befolkningen. Det kan dock ta tid att få fram ett vaccin. Enligt Landstings pandemiplan för Stockholms län kommer Socialstyrelsen att göra en prioriteringslista i samverkan med smittskyddsläkaren och Länsstyrelsen.

Flera aktörer föreslår att man tillfälligt tar bort karensdagen för att minska smittspridningen, under förutsättning att arbetsgivaren får ekonomisk ersättning. Andra generella åtgärdsförslag är satsning på information om smittan och hygienföreskrifter, möjlighet att jobba hemifrån, prioritering av arbetsuppgifter, kontinuitetsplaner, krisplaner och övningar. Många aktörer nämner att man ska ta in extrapersonal från bemanningsföretag för att täcka en del av personalbortfallet. Man får dock räkna med att även bemanningsföretag kommer att drabbas av personalbrist i stor utsträckning, samtidigt som efterfrågan på deras tjänster växer under ett pandemiutbrott.

Av enkätsvaren framgår beroendeförhållanden mellan samhällsviktiga verksamheter gentemot underleverantörer. Dessa beroendeförhållanden komplicerar hanteringen av en pandemi, eftersom störning i ett led medför störningar i hela kedjan. Man kan diskutera om även dessa underleverantörer ska klassas som samhällsviktiga. I detta skede rekommenderar Länsstyrelsen de samhällsviktiga verksamheterna att se över befintliga avtal med de aktörer som de är beroende av för att säkerställa leveranser av tjänster och produkter vid extraordinära händelser.

En omfattande influensapandemi påverkar i stort sett alla samhällssektorer och det kommer därmed att ta lång tid att återställa samhället. Länsstyrelsen ser positivt på sådana projekt som Smittskyddsinstitutet nämner, där man ser över möjligheterna till att omfördela personal och prover mellan olika myndighetslaboratorier, bland annat genom samma typ av utrustning. Liknande samarbete nämns också inom livsmedelsektorn. En svår pandemi gör att behovet av mer samverkan för att utnyttja alla befintliga resurser blir nödvändig och underlättar i förlängningen för samtliga inom länet, men framför allt för allmänhet och kunder. Konkurrenslagstiftningen kan försvåra samarbete mellan konkurrerande företag vid en extraordinär händelse, varför lagstiftningen bör ses över.

Fortsatt arbete

Länsstyrelsen kommer att sända ut denna redovisning till de aktörer som har samhällsviktig verksamhet. Dokumentet kommer även att läggas ut på Länsstyrelsens hemsida. Under våren kommer kommunerna att få en muntlig genomgång.

I det fortsatta arbetet kommer Länsstyrelsen att stödja kommunerna för att öka beredskapen hos deras samhällsviktiga funktioner vid extraordinära händelser och pandemi. Kommunerna är viktiga aktörer för det fortsatta arbetet och bör inom sina geografiska områden vidta åtgärder för att öka beredskapen hos samhällsviktiga verksamheter. Länsstyrelsen kommer att stödja kommunerna i detta arbete. Exempelvis kommer vi inom arbetet med risk- och sårbarhetsanalys att särskilt analysera förmågan hos samhällsviktiga verksamheter vid extraordinära händelser. Möjligen kan detta arbete leda till färdiga planer och checklistor som kan användas av samtliga samhällsviktiga verksamheter.

Länsstyrelsen kommer att fortsätta arbetet med att höja krishanteringsförmågan inom myndigheten vid en pandemi/extraordinär händelse. En kontinuitetsplan avses tas fram och därefter kommer den att prövas i samband med en övning.

Flera krav/förväntningar ställs på olika aktörer i rapporten, däribland Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att fortsätta analysera dessa krav/förväntningar för att vidta åtgärder för att öka beredskapen i länet. I en del fall krävs ändring av regelverket. Som exempel kan nämnas att Länsstyrelsen i dag inte har mandat att fördela vaccin/antiviraler till samhällsviktig verksamhet.

Länsstyrelsens rapportserie

Utkomna rapporter under 2008

1. BoJämt – Om jämställdhet i fysisk samhällsplanering, *socialavdelningen*.
2. Flodnejonöga – Utbredning och framtid i Stockholms län, *miljöavdelningen*.
3. Marin naturinventering av Nätterö, *miljöavdelningen*.
4. Marin naturinventering av Stora Nassa, *miljöavdelningen*.
5. Båtlivets inverkan på havsbottnarna i Stora Nassa, *miljöavdelningen*

*Mer information kan du få av Länsstyrelsens
Räddnings- och säkerhetsavdelning,
Tel: 08- 785 40 00
Rapporten finns endast som pdf på vår hemsida
www.ab.lst.se/publikationer*

ISBN 978-91-7281-300-7

*Adress
Länsstyrelsen i Stockholms Län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm, Sverige
Tel: 08- 785 40 00 (vxl)
www.ab.lst.se*